

BULLETIN

Společnosti Otokara Březiny

64

Jaroměřice nad Rokytnou
SRPEN 2014

Úryvky z eseje Mír ze sbírky „Skryté dějiny“

Čím jasněji si uvědomuje duch, jakou cenu má země a každý, i nejpokornější život na ní pro dílo poznání a vykoupení, tím mocněji pocítuje hrůzu násilného přerušení života a tragiku veškerých lidských dějin. Neboť cesty všech národů znamenány jsou krví. Hlubiny duší od pravěku naplněny jsou vzdechy a kletbami přemožených umírajících. Krvavé jsou ruce stavitelů říší a sjednotitelů rodů, tvůrců řádu, hospodářů národů; krvavé oltáře bohů, ruce velekněží, vidění knížat písní. Jako z těla mučedníka bičovaného valila se krev při každém kroku národa v tisíciletích. Jako pochodně jeho cest hořela zapálená města do tmy dějin. Stíny obětovaných otroků provázely po věky mrtvé vítěze, aby jim sloužily i v říši smrti. V extázi boje rozvíjely se smysly člověka k ovládnutí země, pohled objímající dálky a věky, ctnosti mužů, spravedlnost a síla, výpočet a rozum, poslušnost, věrnost a pokoj: ale i šílenství, chaos, který se kryje v hlubinách života, démonická pýcha všemohoucnosti, opojení krutostí, zničení a smrti. – Úzkosti, zoufalství a muka všech pokolení, němá a ztracená v nesmírnosti a hoři pozemské přírody od moře k moři, přehlížená, zapomínaná a ztajená v nádheře veleměst, v mučírniách práce a viny, v utrpení nesčíslných mateřství i v horečnatých samotách nemocných, opuštěných a umírajících, jako by stávaly se věk od věků viditelnými v jediném soustředěném obraze na některém místě země, fata morgana gehenn; jako by bylo dosud ještě třeba vždy znova a znova ukazovat člověku nejistotu pozemských věcí i kořeny, jimiž spjat je život s životem této země.

V utišení srdcí, která se zastavila viděním hrůzy, zaznívají i sladké hlasy z vyšších světů, zvěstování mistrů a zpěv neviditelných svědků našeho díla na zemi, hlahol věčného slova, v jediný jazyk měnící všechny jazyky země; a pokornou zkušeností nesčíslných pokolení zjasňuje se i náš rozum k podobnosti tajuplného rozumu, řídicího vesmír. Sjednocení, nedosažitelné mečem a ohněm, připravuje se tajemně v hlubinách ducha poznávajícího.

Oči Otokara Březiny

Vzpomínková knížka Františka Hrubína nazvaná *Lásky* není obecně příliš známá, zaujímá však významné místo jak v díle svého tvůrce, tak v kontextu memoárové literatury. Poprvé vyšla roku 1967 v nakladatelství Československý spisovatel, které v roce 1969 vydalo i její reedici. Jejím jádrem je svědectví o řadě známých kulturních osobností, především českých básníků, mezi nimiž nechybí ani Otokar Březina. Hrubín je většinou znal osobně, přátelil se s nimi a tato přátelství se rozličně promítla do jeho i jejich tvorby.

Portréty těchto osobností – kromě Březiny jde například o Antonína Sovu, Josefa Horu, Jindřicha Hořejšího, Vítězslava Nezvala, Jaroslava Seiferta, Františka Halase, Vladimíra Holana, Viléma Závadu či o Jana Zahradníčka – jsou zhusta vytvářeny mozaikovitě a s využitím několika časových rovin. Autor popisuje jejich vzhled, přibližuje jejich životní osudy, charakterové rysy, vzájemné vztahy i literární činnost. Všech dvacet kapitol provázejí ukázky z tvorby evokovaných básníků, úhrnem tvořící malou antologii. Březinovu poezii tu reprezentuje báseň *Vzpomínka z Tajemných dálek* (1895).

V březinovské kapitole, nazvané veršem z Nezvalovy *Smuteční hrany* za Otokara Březinu *Je bez nástupce král*, Hrubín vyzvedává uhrančivost Březinovy poezie, která pro něj byla stejně omračující jako vesmír. Ve spojitosti s ní uvažuje o patosu a tradici „pohledu vzhůru“, o volném verši: „Březina na pouti mrazivou pouští vysílá volný verš jako paprsky z duchovních hlubin a ohledává jím nepojmenované a nepojmenovatelné jevy v nekonečném prostoru nad námi.“ Tyto úvahy doplňuje magická evokace pražského setkání s Březinou v roce 1928; jeho účastníkem byl též Miroslav Hofmeister, autorův přítel, jemuž jsou *Lásky* věnovány.

„Znali jsme z fotografií fascinující záři básníkových očí: jaká je asi ve skutečnosti? Nedávno byla Praha – psal se rok 1928 – poprvé slavnostně osvětlena, Hrad, Národní divadlo, mikulášský chrám i věže Starého Města. Chodili jsme u vytržení ulicemi a po nábřežích jako o velké pouti, mezi zástupy chodců, kteří chvílemi postávají a očarováni zvedají hlavy k monumentům vystupujícím v bílém světle z kamenné tmy: republika je deset let, jen o osm let je mladší než my.

Na té pouti (trvá několik dní), jejímuž kouzlu večer co večer podléháme, jsme se jednou zastavili před snovým zjevem Staroměstské radnice. Snad jsme se příliš hlasitě bavili, a kdovíjak, že se na nás obrátil malý pán v širokém černém klobouku (stál před námi, s hlavou zvrácenou vzhůru k vrcholu věže). Zastavil se nám dech: fascinující černé oči pod skly, šedivá bradka. Smekli jsme klobouky. Zdálo se nám, že se usmál. Rychle se vmísil mezi zástup, a než jsme se vzpamatovali, zmizel nám z očí. To je on, to je on, sdělili jsme si, aniž bychom promluvili, aniž bychom se na sebe podívali. Hledali jsme ho, vráželi jsme do lidí, ale ztratil se nám navždy v tom městě, vzrušeném nebývalou říjnovou poutí. Ale nejvzrušenější jsme byli my. Mnoho večerů potom jsme sedávali u Hofmeistrů jen při světle z ulice a Hofmeister, výborný klavírista, hrál motivy z Beethovena: z šerého kouta na nás hleděly zářivé oči Otokara Březiny.“

Jiří Poláček

Hold české poezii

Čtenáři Bulletinu Společnosti Otokara Březiny již byli informováni – v číslech 61 a 62 – o ruském překladu Březinova díla, vydaném pod názvem *Stavitelé chrámu (Stroiteli chrama, Sankt Peterburg 2012)*. Hlavní zásluhu na vzniku tohoto impozantního pětisetstránkového svazku má známý bohemista Oleg Malevič (1928-2013), z jehož díla v češtině vyšly mimo jiné knihy *Bratři Čapkové (1999)* a *Osobitost české literatury (2009)*.

Uvedený svazek obsahuje úvodní březinovskou studii Alfreda Béma, všech pět Březinových sbírek, torzo zamýšlené šesté sbírky Země a básně nezařazené do žádného z těchto souborů, dále eseje *Hudba pramenů* a *Skryté dějiny*. Jsou zde rovněž překlady textů z Březinovy pozůstalosti, jeho reflexe vlastní literární činnosti a tvorby Františka Bílka, jakož i šest příloh. Zahrnují Nezvalovu Smuteční hranu za Otokara Březinu, březinovské verše Laca Novomeského, nekrolog z pera Karla Čapka, eseje Stefana Zweiga a Konstantina Balmonta, studii Olega Maleviče a jeho ženy Viktorie Kamenské Otokar Březina a Rusko. Svazek uzavírá Malevičův epilog.

Ve vědeckých kruzích knihu *Stavitelé chrámu* představila profesorka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Danuše Kšicová, a to v obsáhlé recenzi nazvané *Opožděná Nobelova cena* a otištěné v brněnském časopisu *Slavica Litteraria* (X 16, číslo 1-2, 2013). Kšicová referuje o jednotlivých částech knihy, největší pozornost však věnuje zmíněné studii Olega Maleviče a Viktorie Kamenské, kterou právem vysoce oceňuje:

„Autoři v ní stručně charakterizují situaci v českém písemnictví v 19. století a na základě Březinovy korespondence s přáteli – především s Annou Pammrovou – brilantně vystihují básníkovu sečtělost a neobyčejně bystré postřehy o soudobé francouzské a ruské literatuře. I když byl Březinovi blízký odpor L. N. Tolstého k oficiální církvi, jeho antiestetismus českého básníka podle názoru autorů přivedl k Schopenhauerovi, dekadenci a francouzskému symbolismu i jeho předchůdcům A. Poeovi a Ch. Baudelairovi. Více než L. N. Tolstoj jej v této době zaujal F. M. Dostojevskij. (...) Na závěrečnou otázku, zda lze hovořit o vlivu ruské literatury na Březinovo dílo, autoři odpovídají hypotézou, týkající se veršů, jež básník před předpokládaným vydáním zničil. (Domnívají se, že mohlo jít o doplněnou sbírku *Země*.) Badatelé zdůrazňují, že stěžejní dílo O. Březiny – jeho šest básnických sbírek – ruský symbolismus naopak předjímalo.“

Jestliže Kšicová chápe ruské vydání Březinova díla jako „hold české poezii srovnatelný s Nobelovou cenou“, lze s ní souhlasit a stejně jako ona doufat, že se tato záslužná edice „stane pobídkou k systematickému edičnímu návratu ke zdrojům moderního básnictví“.

Jiří Poláček

Písemnosti ze života Otokara Březiny v Archivu Masarykovy univerzity

Ředitel Archivu Masarykovy univerzity PhDr. Jiří Pulec se spolupracovníky systematicky zpracovává dokumenty z pozůstalostí, které archiv v uplynulých letech získal. Mohl tak odborné veřejnosti předložit výsledky své badatelské činnosti týkající se života Otokara Březiny.

Prvním objeveným dokumentem je dopis Otokara Březiny Františku Chudobovi z roku 1909 (pozůstalost Františka Chudoby ve fondu Archivu Masarykovy univerzity).

PhDr. František Chudoba (1878 - 1941) byl český anglista, literární historik a překladatel. Od roku 1920 byl profesorem anglické řeči a literatury na Filosofické fakultě Masarykovy university v Brně, kde byl v letech 1927-1928 děkanem.

Text dopisu:

Vzácný pane,

první mé dvě knihy Tajemné dálky a Svítání na západě jsou již rozebrány. Panu H. Kosterkovi dal jsem již dávno svolení, aby tyto knihy vydal znova. Zdá se, že se svým vydáním čeká, až bude po nich živější poptávka.

Přijměte prosím, bratrské stisknutí rukou za vlídný zájem o mé dílo, jež cítím z laskavých slov Vašeho listu.

Otokar Březina

Jaroměřice 6. VII. 1909

Druhým nalezeným dokumentem je dopis Otokara Březiny, resp. jeho žádost o dovolenou, kterou adresoval Zemské školní radě (pozůstalost Vladimíra Úlehly ve fondu Archivu Masarykovy univerzity).

Prof. PhDr. Vladimír Úlehla 1888-1947, profesor fyziologie rostlin na Přírodovědecké fakultě MU od 1921, první děkan Pedagogické fakulty UP v Olomouci v akademickém roce 1946/47. Do pozůstalosti prof. Úlehly se žádost zřejmě dostala přes jeho otce Josefa Úlehlu, významného moravského pedagoga, který mj. prosazoval nutnost vysokoškolského vzdělávání učitelů a nutnost respektovat rozdíly mezi žáky.

Text žádosti:

Slavné okresní školní radě v Moravských Budějovicích

Podepsaný vznáší k sl. okresní školní radě zdvořilou žádost, aby dovolená, jež mu byla ve školním r. 1919-1920 poskytnuta, ze zdravotních důvodů byla mu prodloužena.

V Jaroměřicích 23. června 1920

Václav Jebavý odborný učitel

Třetím nálezem je telegram, Březinovo blahopřání Miroslavu Krivému k promoci. Otec prof. Křivého, lékař v Nové Říši, byl blízkým přítelem Otokara Březiny.

Text telegramu:

Panu mudru miroslavu krivemu v praze rym 2,- tyrsova

Jaromerice 98 31 24 9:/20 hznensbr

K dnesnimu prohlaseni doktorem nejsrdecnejsi blahoprani vam zasila davny pritel vaseho zvecneleho otce a cele vasi rodiny, - otokar brezina

Originály jsou uloženy v Archivu Masarykovy univerzity, jejich kopie jsou v elektronické podobě k dispozici v Muzeu Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rokytnou.

Jiří Dan

Lítost...

Drazí čtenáři Bulletinu Společnosti Otokara Březiny! Píši vám pár bolestných slov uprostřed měsíce, který bývá oslavován jako počátek renesance přírody. Je to období, kdy neporazitelné slunce vymazává veškeré připomínky na předchozí černý středověk zimy. Začíná opět triumfální jaro, exploze světla, tepla a štěstí. Letošní druhý březnový týden všechny tyto zářivé přísliby alespoň potvrzoval. Ano, ale pro mne již až do konce života zůstane březen i měsícem smrti. Tuhá zima roku 1929 zastavila 25. března dech Otokara Březiny. A zima letošní, třebaš tak mírná a shovívavá, přece jen měla dost sil, aby nečekaně ukončila pozemskou pouť mého táty – Jaroslava Kameníka...

Vím, že jste ho někteří znali pouze od vidění, jen letmo a jeho jméno vám málo řekne. Proč tedy psát tento malý nekrolog? Především proto, že cílem mé poslední společné cesty s otcem, jejíž skrytý význam chápu teprve nyní, byly právě listopadové Jaroměřice loňského roku. Právě vaše Jaroměřice se staly posledním milníkem našeho společného bytí trvajících pět století. Vzpomínám si, že to bylo tehdy jakési vnuknutí shůry, abychom se k Březinovu obzoru vydali – a jeli sami dva. Dánský filozof Søren Kierkegaard říkal, že svůj život můžeme pochopit jenom zpětně, pouze při ohlédnutí

dozadu, nikoli ve chvíli, kdy něco prožíváme. Teď vím, jak hluboká je to pravda.

Bylo to v sobotu 30. listopadu 2013. Přijeli jsme do Jaroměřic na čtení z dopisů Jakuba Demla, ale nejprve jsme směřovali k místům nejposvátnějším – k domu, kde Otokar Březina žil a k rovu, kde je pochován. Mlčky jsme postáli u Bílkova melancholického secesního sousoší, otec a syn, jako dva skleslí trosečníci, hledající únik z okolního moře soužení a odcizené skutečnosti. Ach, to do nekonečna otevřené, mystické nebe nad údolím říčky Rokytne! Ty posmutnělé stíny olší a černé obrysy thují! Ty parafernálie konce života a neodvratitelné odluky!

Vždycky jsem věděl, že můj táta má v duši existencialistickou strunu a ta nemohla v tomto nostalgickém odpoledni nezaznít. Po několika dalších krocích mi s povzdechem tiše řekl: „Lidský život... lidský život je příliš složitý a příliš krátký na to, abychom mohli pochopit jeho tajemství...“

První, co jsem ten večer po návratu do Jihlavy udělal, bylo to, že jsem si tuto myšlenku jako aforismus zapsal do svého deníku. Ale teprve nyní, po třech měsících, chápu tátův povzdech rozumím tomu, co měl tehdy můj nejbližší na mysli. A teprve teď si uvědomuji, že jsme se tam, u hrobu Otokara Březiny, spolu loučili navždy – potichu, rozjímavě a definitivně. Lidská srdce se střídavě sblížují a oddalují jako planety, ale jejich konjunkce na rozdíl od oběžnic nelze předem vypočítat, nejde je předem předvídat. Uprostřed jaroměřického Niflheimu, mlhavého domova mrtvých, kde jsme stáli jenom my dva, jsme se tehdy mýjeli tak blízko, že to již později nebylo možné opakovat. A teď již společnou cestou můžeme jít jenom v myšlenkách...

Ano, byli jsme na jaroměřickém hřbitově v onu listopadovou sobotu sami. Ale myslím, že pro naše vpravdě duchovní sblížení a bolestné neodvolatelné adieu byla přece jen nezbytná neviditelná přítomnost jednoho Velkého svědka, Velkého zasvětilce a Velkého idealisty – Otokara Březiny. Můj táta byl Březinovým tajným učedníkem, podobně jako byl Josef z Arimatie tajným následovníkem Ježíše z Nazaretu.

Jsem o tom přesvědčen a mohu jen opakovat, co jsem již jednou napsal – je velkým štěstím, že Otokar Březina našel místo posledního klidu právě v Jaroměřicích. Nikde jinde by poselství našeho Mistra nemohlo rezonovat jako tady, jako u vás! A to díky vám, díky vám všem!

Francouzský básník Paul Fort napsal tyto úžasné verše:

Il faut nous aimer sur terre,
Il faut nous aimer vivants.

Ne crois pas au cimetiere,
Il faut nous aimer avant.

Je třeba, abychom se milovali na zemi,
Je třeba, abychom se milovali živí.
Nevěř na hřbitovy,
Je třeba, abychom se měli rádi předtím.

Jak dojemná výzva! Kdo z nás ji dokáže následovat? Já sám jsem na to někdy pozapomínal, a proto teď leží na mém srdci hrozná tíha...

Ale bez ohledu na poučení Paula Forta budu na dva hřbitovy a na dva hroby přesto věřit dál. Věřit až do svého posledního dne, až do posledního svého dechu – na jaroměřický hřbitov s ostatky Otokara Březiny a na ústřední hřbitov jihlavský, do jehož seznamu zesnulých v březnu roku 2014 přibylo jméno mého táty...

Milan Kameník, Jihlava 19. března 2014

Milá paní Stejskalová,

úvodem tedy doufám, že si mohu dovolit přiřadit to příjmení z e-adresy Vám a nedopustím se omylu. Velice tedy děkuji za Vaše víc než vstřícné přijetí našeho zájezdu v neděli, milé dvojnásob navzdory vytrvalému dešti, ve kterém proběhl celý náš pobyt v Jaroměřicích a ve kterém jsme začínali i naši odpolední vycházku z Třebenic do Čiměře. Naštěstí potom už pršet konečně přestalo a dokonce i

sluníčko nás nepatrně olízlo. Jaroměřice na nás udělaly ten nejlepší dojem, i obě prohlídky zámku a rovněž restaurace Viola.

Já jsem Vám chtěl ještě říci pár slov, která ovšem byla až příliš soukromá a kterými jsem pochopitelně nechtěl celý zájezd zdržovat. Jméno Březina ve vztahu k (nějakému) básníkovi mám uloženo v paměti již přes šedesát let. Bydlím v Brně celý život v Masarykově čtvrti a navštěvoval jsem základní školy na Náměstí míru a Lerchově, což je tzv. nahoře u kostela a pod hvězdárnou na Kraví hoře. A Březinova ulice směřuje z kopce do Žabovřesk právě od funkcionalistického kostela sv. Augustina ke Kounicovým kolejím. Po této ulici jsme mnohokrát ve štrůdlu pochodovali na školní představení do kina Lucerna v Táboře, nejstaršího kina fungujícího v Česku nepřetržitě od roku 1916 kupodivu dodnes.

Že o Otokaru Březinovi nevím takřka nic a že si doplním mezeru ve vzdělání, to mi bylo jasné předem, ale že bude tak veliká, to mi ukázala jak krátká předpříprava na internetu včetně stránky vašeho muzea, tak zejména i další skutečnosti představené Vámi. Jsem totiž absolventem brněnské elektrotechnické průmyslovky a náš češtinář – třídní, Kyjovák PhDr. Josef Šácha nosil půldecovou koštovačku neustále v kapse, ale zejména co se literatury týče, to nás příliš nedrezíroval. Měl rozsáhlé styky s brněnským divadelním světem a tak jsem díky jemu měl řadu předplatných a viděl desítky představení. Ale Otokar Březina se do toho nevešel. Velice mne zaujala nepřímá návaznost přes Annu Pammrovou na rodinu Havlovu. Žďárec, dokonce i Havlov mi nejsou neznámá místa, konečně Havlov sám je vysoko na Trenckovou roklí, onou divokou, turisticky atraktivní a samozřejmě také náročnou trasou podél zaříznutého kaňonu Bobrůvky. Konečně před lety mne velice zaujaly paměti Václava Marii Havla, tedy otce prezidenta. Havlov a pobyty jejich rodiny tam jsou poměrně obsáhle v této knize popsány, ale jestli se tam vyskytlo jméno Anny Pammrové, to si už nepamatuji. Nevlastním ji, tak si to nemohu ověřit. Rovněž mne zaujaly ty ukázky překladů do francouzštiny a angličtiny. Snad jsem ještě také nezavadil o informaci, kdo stál za těmi osmi návrhy na Nobelovu cenu.

Moje rodina měla jistým způsobem blízko k Jakubu Demlovi, takže by Vás mohly tyto vazby zajímat. Můj otec pocházel z Velkého Meziříčí a zejména z matčiny strany z významných tamějších rodů

Čermáků a Škodů. Sestra-dvojče mé babičky Anny Křepelkové, rozené Škodové Milka (1885 - 1967) se provdala v roce 1911 za významného velkomeziříčského rodáka Františka Závišku (1879 - 1945). František Záviška byl významný teoretický fyzik, profesor Karlovy univerzity a dle životopisců i vůdčí osobností československé meziválečné fyziky. Bohužel nepřežil nacistické uvěznění. Záviškovi přišli o své jediné dva syny již v jejich kojeneckém, potažmo dětském věku a moje osamocená a ovdovělá prateta dožila u nás, když svoji sestru přežila o 11 let. Prof. Záviška byl spolužákem Jakuba Demla na třebíčském gymnáziu (byť nakonec sám maturoval v Brně) a zejména při svých prázdninových pobytech ve Velkém Meziříčí se věnoval dlouhým pěším vycházkám, či přímo túrám a návštěva přítele a spolužáka v Tasově patřila k jeho pravidelnému chodeckému programu.

Moje matka prof. Vojtěška Křepelková rozená Michalicová (1916 - 2009), se ve Velkém Meziříčí ocitla ve svých dvanácti letech, kdy tam její otec, vládní rada Karel Michalica nastoupil v roce 1928 jako okresní hejtman. Při likvidaci jejího bytu před pěti lety jsem dali dohromady řadu ne obyčejných knih Jakuba Demla, ale knih s osobním věnováním, dokonce i s hodnotnými ex-libris a to ze tří zdrojů. Samozřejmě nejvíce po prof. Záviškovi, ale také po dědovi Karlu Michalicovi a dokonce jednu i po mém otci, tehdy snad 23 letém, dedikovanou „JUC Václavu Křepelkovi“. Kolem tasovské vily Jakuba Demla jsem projel mnohokrát, naposledy při cyklovýletu a průjezdu Tasovem pouhý týden před naší návštěvou Jaroměřic. V letech 1957-1960 jsme trávili část prázdnin na chatě u Rudy a pamatuji si na jeden cyklovýlet z těch let, kdy otec s matkou tuším trasovali naši cestu tak, aby Jakuba Demla navštívili a pozdravili. Podotýkám, že pro otce to muselo být setkání po mnoha letech a úděsné zkušenosti s bolševickými kriminály mezi lety 1949- 1956. Nás tři pubescenty, tedy mne, staršího bratrance a syna majitele oné chaty nechali prozíravě venku, navzdory skutečnosti, že já jsem byl vždy ukázněné a vnímavé dítě. Ale těch zhruba 12-13 let je pochopitelně ještě poněkud předčasný věk na Demla, natož potom na Březinu. Děkuji tedy velice ještě jednou za velice inspirativní návštěvu a zdravím

Václav Křepelka

Otokar Březina v představách žáků ZŠ Otokara Březiny v Jaroměřicích n. R.

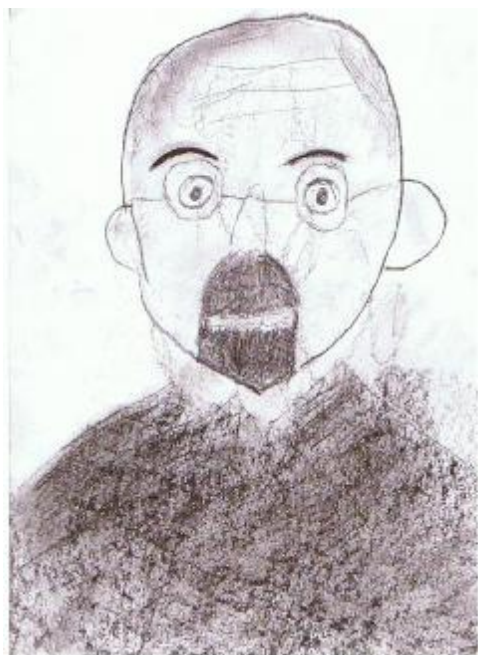
Během posledních let zásluhou paní učitelky Ing. Hany Jandové, navázalo Muzeum Otokara Březiny velmi dobrou spoluprací se Základní školou Otokara Březiny. Žáci navštěvují výstavy výtvarníků instalované v přízemí muzea a zároveň si v prvním patře prohlédnou i byt básníka. Dostává se jim zasvěceného výkladu o životě a vystavovaných pracech výtvarníků a o díle Otokara Březiny. Je jim též přiblížen básník jako učitel a laskavý člověk.

Z postřehu návštěv a zážitků psaly děti slohová cvičení a kreslily portréty básníka. Na ukázkou uveřejňujeme jeden článek a portrét.

NÁVŠTĚVA MUZEA OTOKARA BŘEZINY

11. října 2013 jsme navštívili Muzeum Otokara Březiny. Březinovým domem nás provedla paní Zlatušková. Když se sem básník nastěhoval, bylo tady pekařství pana Vlčka. Muzeum je tady až od roku 1932. Stará se o něj Společnost Otokara Březiny. V prvním patře jsme si prohlédli místnosti, kde Březina bydlel a v přízemí jsme viděli knihovnu. Dozvěděli jsme se, že básník se narodil v Počátkách. Do Jaroměřic přišel v roce 1901 a až do roku 1925 učil na naší škole. V muzeu jsme viděli křeslo, které Březina dostal od spisovatele Karla Čapka, postel, na které zemřel a originály soch od pana Františka Bílka. Pamětní desku na domě věnoval František Bílek. Otokara Březinu navštěvovali v Jaroměřicích různé osobnosti např. v roce 1906 ho navštívil budoucí prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Otokar Březina zemřel v roce 1929 a je pohřbený na našem hřbitově. Na jeho hrob věnoval sochař František Bílek sochu Tvůrce a jeho setra Bolest.

Sabina Prokešová 3A

Výstavy v Muzeu Otokara Březiny

V září končí v muzeu výstava Jana Konůpka, symbolisty, grafika a také jednoho z ilustrátorů Březinových básní. Vystaven byl soubor grafik – převážně suchá jehla – které jsou součástí sbírek muzea věnovaných Otokaru Březinovi autorem. Konůpkovy grafiky jsou protkny poetismem a působí klidným citovým dojmem. Výstavou jsme chtěli doplnit soubor předních Březinových ilustrátorů jakými byli František Bílek, Josef Váchal, Jan Konůpek, který není veřejnosti tak znám a jistě stojí za to, aby se s jeho dílem seznámila.

V září bude v muzeu otevřena výstava Josefa Váchala, na které bude k vidění větší množství prací výtvarníka, který jak víme, přišel i na způsob barevného tisku grafiky. Josef Váchal je v současnosti pozitivně vnímán i v cizině. Vystavíme několik exlibris, práce pro nakladatele Portman v Litomyšli, literární dílo autora, fotografie aj. Výstava potrvá delší období jako součást prohlídkové trasy muzea.

Zora Ergensová

Ráno na Olympu a Orel nad propastí.

To je název dvou svazků závěrečného básnického díla Jiřího Kuběny, vydaných v Nakladatelství Host, Brno.

Tímto vydáním dovršuje Jiří Kuběna neobyčejně rozsáhlé a vpravdě monumentální básnické dílo, jaké nemá v české poezii rovnomocnou obdobu. Je to dílo pevně zakořeněné v jeho milované Moravě, jíž vévodí hrad Bítov, kde básník žije a jež je životodárnou pevninou jeho inspirace. (Jaroslav Med, Příloha KT Perspektivy 13/2014).

V dedikaci k tomuto dvojsvazku nám Jiří Kuběna napsal:

„Básnické dílo jsem dovršil

a nebylo by ho, nebýt síly, kterou jsem čerpal u Otokara Březiny a jeho přátel u Vás v Jaroměřicích!

Za všechno díky! Všechny Vás zdravím z Bítova.

Váš Jiří Kuběna.

Milý Jiří,

my děkujeme Tobě. Děkujeme za Tvé jiskřivé básnické slovo, za Tvoji

lásku k Otokaru Březinovi i k Březinovým Jaroměřicím. Víme, že bez Tebe

by už v Jaroměřicích Muzeum Otokara Březiny nebylo.

Přejeme Ti brzké uzdravení, abys byl ještě dlouhá léta mezi námi.

Je Tě zde stále potřeba!!!

Za výbor SOB Jiří Höfer

A ještě pozvánka:

Autorské čtení Jiřího Kuběny v Jaroměřicích nad Rok. připravujeme na sobotu 18. 10. 2014. Vzhledem ke zdravotním problémům autora ještě potvrdíme členům a přátelům e-mailem, nebo si můžete zavolat do Muzea Otokara Březiny: 603 760 768 po 14. 10. Pozvánku uvedeme i v regionálním tisku.

Blahopřejeme:

Nakladatelství Dauphin vydalo novou knihu **Pozdní čas nastal nám**, autorky **Ludmily Klukanové**. Je to příběh „zdivočelé země“ očima ženy, očima milosrdnými, láskyplnými i očima plnými slz. Příběh ženy, která zažila v mládí krutou kolektivizaci v 50. letech a po pádu totality navštěvuje ve zralém věku rodnou ves. Ožívají tu vzpomínky na řád života na statku, na první lásky, historie starého rodu a objevují se nečekané souvislosti.

Nakladatelství **AMAPRINT – Kerndl** vydalo knihu **Gabriely Kopicové Březinovou cestou**. Fotografie **Milan Pelikán**. Je to výpravná kniha, která čtenáře provází místy, kde Otokar Březina žil, doplněná nejen básnickovými verši.

Nakladatelství **AKCENT** vydalo knihu rozhovorů **Pavla Kryštofa Nováka** s akademickým malířem a ilustrátorem **Janem Kudláčkem** pod názvem **Jako když mávne motýlím křídlem**.

Z úvahy

„Ke Dni vzniku samostatného československého státu“

V projevech, které při tomto svátku zaznívají, většinou slyšíme oslavné ódy na stát i státníky, hrdost nad tím, co znamená být opravdovým Čechem. Na rozdíl od mnohých se obávám, že příliš důvodů k hrdosti nad svým češtvím nemáme. Ba co víc, obávám se, že žádné světlé zítřky tento národ nečekají. Básník Otokar Březina téměř před stoletím napsal: Národ bez vyšší duchovní pravdy zahyne, i kdyby ho chránila armáda, policie, zákony, vojenské pakty... Není tato věta českého básníka prorockým varováním?

Žijeme ve společnosti, která přeje schopným, silným a odvážným? Tak zní oficiální verze, modifikovaná při mnoha příležitostech a v mnoha formách. V překladu to ovšem mnohdy znamená, že přednost dostává agresivita před pokorou, povrchní velkohubost se zaměňuje se vzdělaností a peníze se stávají jediným měřítkem úspěchu a společenské prestiže. Zatímco se noblesa, cit a jemná zdvořilost tiše krčí v koutku...

/Publicistika/Komentáře/Církev a svět/2007/Martin Horálek

SPOLEČNOST OTOKARA BŘEZINY V JAROMĚŘICÍCH NAD ROKYTNOU
Vás srdečně zve na

VÝROČNÍ SETKÁNÍ
členů a přátel díla Otokara Březiny
v sobotu **13. 9. 2014** s programem

10:15 Pietní akt u hrobu Otokara Březiny s promluvou **Jiřího Kuběny**

10:45 Zastavení v Muzeu – výstava Josef Váchal, grafik
- Zahrada symbolů a skalka K. Čapka

11:30 Polední přestávka

12:45 Prezentace knihy Gabriely Kopcové Březinova cesta
s promítáním fotografií v přístavbě ZŠ Otokara Březiny
a Pavel K. Novák uvede knihu rozhovorů s J. Kudláčkem

krátká přestávka

13:30 Přednáška Březinovy neviditelné světy – výzva k hledání
skrytých souvislostí. Přednese Doc. PhDr. Jiří Dan, CSc. z MU v Brně

přestávka

14: 30 Valná hromada s obvyklým programem, volby do výboru SOB

POZVÁNKA PRO POSLUCHAČE

Mezinárodní sympozium Otokar Březina 2014, 19. září 2014

Pořádá SOB ve spolupráci s Ústavem české literatury FF Univerzity Karlovy

Místo konání: hlavní budova Filozofické fakulty Univerzity Karlovy,
Náměstí Jana Palacha 2, Praha 1, 3. patro posluchárna č. 300.

Záštitu nad sympoziem převzali:

MUDr. Jiří Běhounek, hejtman Kraje Vysočina a poslanec parlamentu ČR

Prof. PhDr. Petr Fiala, poslanec Parlamentu ČR, emeritní rektor MU v Brně

Mgr. Daniel Herman, ministr kultury a poslanec Parlamentu ČR

RNDr. Miloš Vystrčil – senátor Parlamentu ČR, dříve hejtman Kraje Vysočina

Vstup volný, vstupné dobrovolné, jako příspěvek na režii

Program

9.00 – zahájení: zástupce ÚČLaK FF Univerzity Karlovy a SOB

I. 9.10 – 10.20

9.10-9.25 Žoržeta Čolakova, prorektorka Univ. Plovdiv, řed. Ústavu slavistiky:
Jezero jako krajinný koncept v Březinově poezii.
transcendence v Březinově poetice.

9.25 -9.40 Jiří Poláček, MU Brno: Motivy rostlin v poezii Otokara Březiny.

9.40-9.55 Jiří Hošna, UK Praha: Funkce sakrálních motivů v Březinově díle.

9.55–10.10 Štěpán Sirovátka, UK Praha: „V těla svícnu nečistém“ – antická
heterodoxie u O. Březiny.

10.10- 10.25 *Diskuse*

10.25–10.40 *Přestávka na kávu, čaj*

II. 10.40 – 12:00

10.40-10.55 Ján Zambor, UK Bratislava: I. Krasko: Dnes zore..., Interpretácia
slovenskej symbolistickej básne. Bude upřesněno.

10.55- 11.10 Hana Enderlová, UK Praha: Dědictví O. Březiny v poezii
Vladimíra Holana.

11.10-11.25 Jiří Dan, MU Brno: Březinovy neviditelné světy – pokus o
psychologickou interpretaci díla O. Březiny.

11.25-11.40 Miroslav Chocholatý, MU Brno: Funkce snu v poezii O. Březiny.

11.40–11.55 Josef Chalupský, UK Praha: Jak nelze popisovat krásno.

11:55 –12:10 *Diskuse*

12:10-13.30 *Přestávka na oběd*

I. 13.30-14.45

13.30-13.45 Helena Voldánová, Univ. Buenos Aires: Španělské překlady Otokara Březiny.

13.45-14.00 Oksana Lichačeva, Svaz spisovatelů Petrohradu: O petrohradské tradici básnického překladu z českého jazyka.

14.00-14.15 Irena Radová, MU Brno: Březinae carmina Latine reddita.

14.15-14.30 Miroslav Malovec, Viktor Dvořák, Český esperant svaz: Překlady z díla O. Březiny a kniha Tajemství bolesti – Mistero de Doloro.

14.30-14.45 *Diskuse*

14.45-15.00 *Přestávka na kávu*

II. 15.00-16.00

15.00-15.30 Daniela Iwashita, Eliška Davidová, Iva Mrázková ÚČL AV ČR: Otokar Březina v korespondenci J. Demla I., II. a III.

15.30-15.45 *Diskuse*

15.45-16.00 *Přestávka na kávu*

III. 16.00-17.00

16.00-16.15 Milada Škárová, Spol. A. Pammrové: „Ženská otázka“ v díle Anny Pammrové.

16.15-16.30 Ivo Harák, UJEP Ústí nad Lab.: Bůh píše přímo křivými čarami.

16.30-16.45 Ester Nováková, MU Brno: Stavba ve výši: Recepce Březinova díla ve sborníku z konce 60. Let.

Korespondenčně. Radomil Novák, OU Ostrava: Vliv Charlese Baudelaira na utváření díla Otokara Březiny.

16.45-17.00 *Diskuse*

17.00 -17:10 *ukončení konference*

Symposium podpořili:

SPOLEČNOSTI O. BŘEZINY A SPOLEČNOST F. BÍLKA

Vás srdečně zvou na výstavu a na zájezd:

Komentovaná výstava „Přátelství Otokara Březiny a Františka Bílka

Vernisáž výstavy 17. 9. 2014 v Galerii J. Adamce, uvede předseda
Společnosti Františka Bílka MUDr. František Kožíšek

Komentovaná prohlídka 19. 9. v 19 hod., výklad Zora Ergensová

19. 9. především pro zájemce z řad přednášejících a mimopražských účastníků
Symposia O. Březina 2014. Výstava je koncipována na dvanácti panelech a byla
zpracována ve spolupráci s Muzeem Vysočiny Třebíč.

Adresa Galerie J. Adamce: Na Špejcharu 3, Praha. (2 zastávky tram. od
Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, nebo 20 min. pěšky).

Putování po stopách Otokara Březiny v sobotu 20. 9. 2014,
jako doprovodný program Mezinárodního symposia Otokar Březina 2014.
Odjed z Prahy v 7:00, z ulice Na Florenci.

Program:

Počátky, 8:45 – 9:45, Muzeum - rodný dům Otokara Březiny.

Telč, 10:15 – 10:45, zastavení u domu na náměstí, kde O. Březina bydlel.

Nová Říše, 11:30–12:30, klášterní knihovna, kde O. Březina studoval.

Jaroměřice nad Rokytnou, 13:00 –17:15, (13–14 čas na oběd)

14:10 Pietní akt u hrobu Otokara Březiny.

14:30 –15: 45 Muzeum O. B., výstava grafiky J. Váchala a zahrada symbolů se
skalkou Karla Čapka.

16:00 – 17:00 Slavnostní pořad v barokním chrámu sv. Markéty „Pocta
Otokaru Březinovi“ ve spolupráci s Jaroměřickým chrámovým sborem.

17:15 odjezd, příjezd do Prahy před 20. hod.

Průvodní slovo během cesty: Zora Ergensová a Jiří Höfer

Přihlášky pošlete do 6. 9. na: hofer.j@seznam.cz, nebo: SOB, Březinova 46,
675 51 Jaroměřice nad Rokytnou. Cena vč. vstupného 500 Kč., platíte na účet
SOB 226 798 166/300, variabilní symbol 20092014.

SKUPINA ČEZ

HLAVNÍ PARTNER

Bulletin vychází díky finanční podpoře doc. MUDr. Emila Černého, CSc.

Děkujeme partnerům:

Skupina ČEZ, Ministerstvo kultury ČR, Stanislav Hort Třebíč, Město Jaroměřice n. R., Dřevozpracující VD Jaroměřice n. R., Vladislav Motýl, doc. MUDr. Emil Černý, CSc. Brno, MUDr. Jana Langášková, MUDr. Jan Kousalík, MUDr. Blanka Götzová, Lékárna Jaroměřice n. R., Ing. arch. Michal Zlatuška, Mgr. Marie Rynešová, doc. PhDr. Jiří Dan, Dr. Ivo Koudelka, Mons. Josef Valerián, Hynek Bednář, Dr. Jiří Bělohlávek, Pekárna Klas Jaroměřice, Pekárna A. Maleny Jaroměřice a dalším drobným dárcům.

Bulletin vydává výbor Společnosti O. Březiny v Jaroměřicích n. Rok., Březinova 46, 675 51, tel.: 603760768. IČO 44065841, e-mail na předsedu Mgr. Jiřího Höfra: hofer.j@seznam.cz, e-mail na studijní knihovnu při Muzeu O. B.: studijniknihovna@otokarbrezina.cz. Adresa našich stránek: www.otokarbrezina.cz.
Číslo účtu SOB 226798166/0300

Toto číslo sestavil výbor SOB, tisk Helena Stejskalová a Blanka Nedvědícká.

Titulní strana: Otokar Březina

Příspěvky do č. 65 dodejte laskavě do 1. 3 2015.

